

Rekomendacje

z wizyty studyjnej na Islandii 11.2021
Stowarzyszenia Łódzkie Dziewuchy Dziewuchom
przeprowadzone w ramach projektu “Jesteśmy... Silne! Łódzka kampania na rzecz
praw kobiet” w ramach Program Aktywni Obywatele Fundusz Krajowy,
którego operatorem jest Fundacja Batorego.

Do informacji i inspiracji organizacji pozarządowych w Polsce.

Oto lista rekomendacji, które zostały wyniesione przez zespół projektowy, które w wyraźny sposób mają pozytywny wpływ na Islandii w przeciwdziałaniu przemocy ze względu na płeć:

- **Wsparcie i współpraca organizacji pozarządowych**

Rekomendacja:

Dążenie do kooperacji mimo podziałów powinno być priorytetem. Praca na wspólny cel powinna być podstawą do solidarności ugrupowań feministycznych. Organizacje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy na Islandii są ze sobą w stałym kontakcie. Wszyscy rozmówcy podczas spotkania zaznaczali olbrzymie znaczenie bliskiej współpracy również pomiędzy organizacjami i instytucjami państwowymi takimi jak projekt Together Against Violence Urzędu Miasta Reykjavik, NGO, pomoc społeczna oraz policja kontaktują się w sprawie potrzeb ofiar przemocy, sytuacji osób pokrzywdzonych, postępach w sprawach urzędowych, wydarzeń na interwencjach oraz przebiegu przypadków przemocy. Żeby organizacje mogły skutecznie spełniać swoje role potrzebne jest wsparcie, współpraca i wymiana informacji pomiędzy nimi. Ich współpraca, dobra komunikacja oparta często na posiadaniu bezpośrednich telefonów do przedstawicieli innych organizacji pozwala im na szybką wymianę informacji i wspólnej pracy oraz przekazywaniu sobie chociażby klientek organizacji będących w potrzebie, wspólnie pracowanie nad przypadkami.

- **Wspólne zbieranie danych przez organizacje samorządowe i pozarządowe**

Rekomendacja: Żeby zbierać skutecznie dane należy znaleźć inne organizacje, które szukają tych samych danych i razem się o nie starać, utrzymywać wspólny front, zgodnie pytać o dane instytucje badawcze i statystyczne, wspólnie zgłaszać potrzebę i przekuć ją na wspólny pożytek

- **Aktywna partycypacja kobiet w życiu politycznym**

Rekomendacja: Aby skutecznie zapobiegać dyskryminacji i przemocy niezbędne jest aktywne uczestnictwo kobiet w dyskursie publicznym i

skupienia się na następującej misji i celach, które mają wyraźny feministyczny cel i ekspansywne znaczenie publiczne.

- **Poszukiwania sojuszników w przeciwdziałaniu**

Rekomendacja: Do wprowadzenia zmian potrzebni są również sojusznicy. Warto znaleźć sympatyków i osoby zainteresowane na wszystkich szczeblach - opinii publicznej, znanych celebrytów, przedstawicieli innych NGO, osób wysoko postawionych i decyzyjnych, oraz policji i polityków. Komisarz Policji Islandii doradziła, by spróbować skontaktować się i zaoferować współpracę polskim policjantkom, jednocześnie uświadamiając im ich związek z problemami kobiet w męskim środowisku pracy. By móc zaproponować coś kobietom pracującym w policji poleciła organizację NBA - Nordic & Baltic Police Women. Jest to międzynarodowa społeczność kobiet - policjantek, która może pomóc dotrzeć do policjantek promując solidarność z innymi kobietami i świadomość o przemocach ze względu na płeć. Komisarz poleciła również korzystanie z autorytetu. Merytoryczne wypowiedzi i wsparcie szanowanych osób (zwłaszcza mężczyzn) powinno pomóc zdobyć posłuch wśród osób nastawionych negatywnie do ruchów równościowych i feministycznych.

- **Model opieki instytucjonalnej The Family Justice Center.**

Rekomendacja: Jest to model pomocy z USA, polegający na zapewnieniu dostępu do wielu (wszystkich, jeśli możliwe/potrzebne) usług z zakresu przeciwdziałania przemocą i redukcji szkód z tym związanych w jednym miejscu, pod jednym dachem. Ma to zagwarantować kooperację doświadczonych instytucji: policjant, wsparcie pracowników socjalnych, prawników, komunikację z systemem, komunikację z grassroot organisation. Bardzo ważnym działaniem jest również udostępnianie informacji o różnych usługach i możliwościach pomocy i dzielenie się wiedzą.

- **Znaczenie atmosfery i systemu wsparcia w wychodzeniu z sytuacji przemocowej**

Rekomendacja: Niekiedy wymagane wsparcie zaczyna się już przy zdefiniowaniu przemocą, zmianie postrzegania winy lub wstydu. Osoby zaangażowane w przeciwdziałanie przemocą z osobami dotkniętymi przemocą powinni dbać o atmosferę, i wspierać tworzenie się pomiędzy kobietami społeczności. Promowane są wspólnie posiłki i spotkania, oraz działania podejmowane wspólnie w bezpiecznych przestrzeniach. W wyjściu z sytuacji przemocowej ważne jest również wsparcie przy wyznaczaniu celów i wsparcie w ich realizacji. Regularnie, bardzo często, organizowane są spotkania żeby uzgodnić warunki i wesprzeć realizację celów.

- **Darmowy dostęp do prawnika dla ofiar przemocy, wsparcie pracowników socjalnych w procesie**

Rekomendacja: Dostęp do prawnika, który specjalizuje się w pracy z osobami, które doświadczyły przemocy. Kobiety, które doświadczyły przemocy często nie mają zasobów emocjonalnych, czasowych i finansowych na samodzielną przeprawę z systemem sprawiedliwości, przejściem przez proces rozwodu. Często potrzebny im dostęp do darmowej pomocy prawnej, a także wsparcia pracowników socjalnych. Ich mail i gorąca linia służą do udzielania szybkich porad i wskazówek prawnych, z zakresu reakcji na przemocową sytuację

- **Znaczenie bezpiecznej przestrzeni dla ofiar przemocy seksualnej**

Rekomendacja: Ofiary przemocy seksualnej często przez lata nie sięgają po pomoc. Problemem bywa poczucie wstydu bądź winy, lub inne trudne emocje. Proces składania wyjaśnień często też jest wielkim obciążeniem emocjonalnym. Dlatego usługi dla ofiar seksualnych w przystępnej, bezpiecznej przestrzeni są ważnym i potrzebnym elementem systemu wspierania ofiar.

- **Zwiększenie świadomości konsekwencji przemocy**

Rekomendacja: zwiększanie świadomości społecznej w kwestii różnych form przemocy: fizycznej, psychicznej ekonomicznej, seksualnej, wirtualnej, oraz czynnikach wzrostu ryzyka wystąpienia przemocy. Przedstawiciele grupy defaworyzowane, kobiety, osoby niepełnosprawne, osoby reprezentujące mniejszości seksualne, wyznaniowe oraz wszystkie inne osoby dotknięte przemocą mogą zmagać się z wieloma trudnymi emocjami. Takimi jak: wstyd, niepokój, smutek, złość, niskie poczucie własnej wartości, wina, gniew, trudności w relacjach, strach, izolacja, emocjonalne odrętwienie, problemy w relacjach, trudności z koncentracją, myśli samobójcze). Istotnym działaniem są liczne kampanie, edukacja dotycząca przemocy seksualnej, przemocy w relacjach i edukowanie kadry pracującej z młodzieżą.

- **Przystępność procedur**

Rekomendacja: Problemem są wszystkie zawłości systemu i procedury. Istnieje konieczność, żeby były tłumaczone prostym, przystępnym językiem, możliwym do zrozumienia dla jak największej ilości osób.

- **Uproszczenie procedur i dofinansowanie pracowników systemu przeciwdziałania przemocy**

Rekomendacja: pracownicy dostają (godne i uczciwe - zespół interdyscyplinarny teoretycznie spotyka się w ramach godzin pracy)

wynagrodzenie za pracę. Kolejną różnicą są możliwie najłatwiejsze procedury i ścieżki postępowania. Jeśli procedury robią się zbyt skomplikowane urząd miasta powinien uprościć je w konsultacji z innymi organizacjami realizującymi to zadanie. Przedstawiciele współpracujących instytucji nie muszą spotykać się na żywo, są w stałym kontakcie telefonicznym, co pozwala im na szybsze reagowanie i wymaga mniej czasu.

- **Koordinacja działań systemu przez specjalnie przeznaczony do tego organ w urzędzie**

Rekomendacja: Dobrą praktyką są urzędniczki zajmują się kontrolą przebiegu interwencji i pilnujące realizacji usług, sprawdzające również jak przebiegła interwencja. Dbające o dokumentację, odciążając pracowników terenowych i dbając o jakość wykonywanych zadań. Osoby dostępne pod telefonem na wypadek, gdyby ktoś miał problem np. z policją czy pracownikiem socjalnym podczas interwencji, zbierają również dane. Stanowią czynnik zwiększający bezpieczeństwo ofiar przemocy podczas interwencji. Projekt podlega ewaluacji uniwersytetu.

- **Wprowadzenie regulacji dotyczących sprawców i programów edukacyjnych**

Rekomendacja. Dużą uwagę poświęca się sprawcom i programom edukacyjnym dla nich. W przypadku sytuacji przemocy w prawie islandzkim istnieje zapis, że gdy dochodzi do negocjacji między partnerami. Ofiara może wymagać umieszczenia w pisemnej umowie zobowiązania do korzystania przez sprawcę z programu korekcyjnego, jeśli ten chce wciąż być w związku małżeńskim lub utrzymywać kontakt z dziećmi. Podstawową kwestią jest również ochrona dzieci, dla których w sytuacji przemocy w rodzinie przewidziany jest pobyt w bezpiecznym miejscu oraz spotkania z psychologiem. Ofiara przemocy może liczyć również na pomoc pracownika socjalnego oraz wsparcie finansowe. Warto zastanowić się czy stosowane w Polsce rozwiązania są skuteczne.

- **Policja – Szkolenia antyprzemocowe**

Rekomendacja: Policja na Islandii przeszła znaczną przemianę i odbyła szkolenia w zakresie dyskryminacji i zapobiegania przemocy wobec kobiet, co pozwala skuteczniej pracować z ofiarami przemocy i nie powielać wielu przemocowych działań wewnątrz swojej struktury

W związku z szerokim doświadczeniem Komisarz zaproponowała pomoc w szkoleniu polskich policjantów. Zasugerowała, że warto, żeby polscy policjanci byli szkoleni przez kolegów z branży. Pozwoli to wykorzystać

autorytet, który niejednokrotnie podąża za mundurem i rangą. szkolenie powinno być prowadzone przez osoby których polscy policjanci posłuchają, powinny więc przeprowadzać je osoby wysokie rangą i doświadczone.

Taka edukacja płynąca od wewnątrz położy podwaliny pod efektywną współpracę z policją. Komisarz Zwróciła uwagę na znaczenie autorytetu i jego atrybutu (np munduru) oraz zaproponowała swoją pomoc, aktywny udział w projektach i szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy wobec kobiet dla polskich policjantów i policjantek, jeśli powstałby taki projekt

- **Policja - współpraca**

Rekomendacja: Policja na Islandii stara się być w bliskiej współpracy z organizacjami i instytucjami przeciwdziałającymi przemoc ze względu na płeć. Blisko współpracują z Bjarkarhlid, urzędem miasta oraz pracownikami socjalnymi, którzy razem z nimi są na interwencjach. Współpraca instytucji i organizacji islandzkich z policją przynosi wymierne efekty wszystkim zaangażowanym. Pozwala na szybszy obieg informacji oraz lepsze zrozumienie zjawiska przemocy zarówno ze strony systemu, sprawcy i ofiary. Współpraca z urzędem i ewaluacja przez instytut zwiększają dostępność danych, co umożliwia skuteczniejszą pracę. Bliska współpraca z organizacjami pozwala policji lepiej zrozumieć charakterystykę ofiary, umożliwia skuteczniejsze pracowanie z nią. Zarówno przedstawiciele Bjarkarhlid -The Family Justice Center, Throskahjalp, Urzędu Miasta czy samej policji potwierdzają skuteczność szkolenia i poprawę wynikającą z zacieśnienia współpracy.

- **Policja - Uczestnictwo pracowników socjalnych w interwencjach**

Rekomendacja: W celu poprawy jakości interwencji i zwiększenia bezpieczeństwa ofiar przemocy w interwencjach policyjnych bierze udział pracownik społeczny. Dzięki mu policja podczas kontroli jest obserwowana i lepiej wykonuje swoje obowiązki, na ofiara przemocy - pod lepszą opieką. Polscy pracownicy socjalni w tym momencie są zbyt niedofinansowani i przeciążenie pracą, nie mogliby więc obecnie przyjąć dodatkowego obowiązku, jednak warto zastanowić się jak można zainspirować się tym rozwiązaniem

- **Policja - zbieranie dowodów**

Rekomendacja: Komisarz zaznaczyła, że zbieranie dowodów jest bardzo ważne. System raportowania powinien być możliwie najprostszy a możliwości są różne: od strony oraz aplikacji do raportowania przypadków przemocy (112.is) po przycisk bezpieczeństwa wydany ofiarom przemocy, które mogą

znaleźć się w sytuacji zagrożenia. Bardzo ważne jest też zachęcanie kobiet, by szły na obdukcję. Opinia lekarza stanowi ważny dowód. Bardzo ważne jest również by zawsze była dostępna osoba, która może przyjąć zgłoszenie przemy. Warto uczynić raportowanie przemy jak najprostszym i najbardziej oczywistym, żeby umożliwić policji przeciwdziałanie jej.

- **Edukacja**

Rekomendacja: Niezbędnym elementem wprowadzania zmian w systemie jest edukacja, która może odbywać się na różne sposoby, między innymi za pośrednictwem programów edukacyjnych i kampanii. .

- **Edukacja o przemy i jej czynnikach**

Rekomendacje Świadomość działania czynników zwiększających ryzyko występowania przemy zwiększa wrażliwość społeczną i dbałość o dobrostan większej ilości członków społeczności.

Kampania świadomościowa oraz edukacja o przemy powinna pokazywać jak zauważyć przemy, jak reagować, jak stawiać granice jakie są jej przejawy i jakie czynniki mogą zwiększyć ryzyko jej występowania i jakie są konsekwencje

Łódź, 2021

Stowarzyszenie Łódzkie Dziewuchy Dziewuchom